

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА
ФРАНКА

Соціально-психологічний факультет
Кафедра менеджменту і адміністрування

Допущено до захисту
зав. кафедри менеджменту
д.е.н., доц. Харчишина О.В.

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему: " Управління виробничими запасами на підприємстві "
(на матеріалах ДП "Словечанський лісгосп")

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
за професійним спрямуванням 6.030601 „Менеджмент”

Виконала:

студентка 41 групи
спеціальності 6.030601 „Менеджмент”
Пузей Марія Василівна

Науковий керівник:

к.е.н., доц. Карпюк Ольга
Анатоліївна

Житомир 2014

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ

- 1.1. Економічний зміст і склад виробничих запасів підприємства...
- 1.2. Управління та оцінка виробничих запасів
- 1.3. Організація системи нормування та контролю за використанням виробничих запасів на підприємстві
- 1.4. Зарубіжний досвід управління виробничими запасам

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ НА ДП «СЛОВЕЧАНСЬКИЙ ЛІСГОСП»

- 2.1. Загальна характеристика та аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства
- 2.2. Аналіз формування та використання виробничих запасів на підприємстві
- 2.3. Оптимізація формування та використання виробничих запасів на основі автоматизованої системи управління
- 2.4. Оцінка ефективності запропонованих заходів із вдосконалення управління виробничими запасами

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Україна є країною з величезним потенціалом – вона має освічене населення, багаті природні ресурси, а також удале географічне положення, що дозволяє їй бути міжнародною торгівельною державою.

Однак при такому величезному науковому, виробничому і кадровому потенціалі в економіці України протягом останніх років спостерігаються кризові явища, у результаті чого обсяги виробництва основних видів продукції катастрофічно знизилися.

На сучасному етапі розвитку України, забезпечення стабільної роботи підприємств по випуску конкурентоздатної продукції, є завданням першорядної важливості для керуючих усіх рівнів. Найважливішою якісною характеристикою господарювання на всіх рівнях є – ефективність виробництва та управління виробничими запасами підприємства.

Стан та ефективність використання виробничих запасів, як самої значної частини оборотного капіталу - є одним з основних умов успішної діяльності підприємства. Розвиток ринкових відносин визначає нові умови їх організації. Інфляція, неплатежі й інші кризові явища змушують підприємства змінювати свою політику по відношенню до виробничих запасів, шукати нові джерела поповнення, вивчати проблему ефективності їх використання. Тому для підприємства всі можливі способи раціонального витрачання коштів, одним з яких є визначення оптимальної величини виробничих запасів набувають все більшої значимості.

Вивчення проблеми управління виробничими запасами підприємства значно розширює можливості економічного аналізу господарської діяльності з позицій ефективного використання виробничих запасів.

Об'єктом дослідження обрано підприємство – ДП «Словечанський лісгосп», розташоване: с. Словечне, Житомирська область, Овруцький район яке здійснює господарську діяльність у такій галузі промисловості як лісозаготівельна, деревообробна та ін..

Метою даної роботи є аналіз управління виробничими запасами підприємства ДП «Словечанський лісгосп».

Для досягнення мети дослідження необхідно вирішити такі завдання:

- розкрити функціональну роль запасів у виробничому процесі;
- розглянути методи нормування запасів підприємства;
- сформулювати можливі варіанти коректного вибору системи контролю рівня запасів;
- проаналізувати процес управління виробничими запасами ДП «Словечанський лісгосп»;

Випускна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та чотирьох додатків.

Інформаційну базу роботи складають: підручники та періодичні видання вітчизняних та зарубіжних фахівців в галузі економіки підприємства, дані бухгалтерської та фінансової звітності підприємства. Результати проведеного дослідження щодо оптимізації управління виробничими запасами на ДП «Словечанський лісгосп» можуть бути використані в господарській діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У процесі виконання випускної роботи «Управління виробничими запасами підприємства на матеріалах ДП «Словечанський лісгосп»», у відповідності з її метою, була зібрана та систематизована інформація з теоретичного обґрунтування та методології управління запасами підприємства; на основі аналізу виробничої діяльності досліджуваного підприємства, були розроблені пропозиції щодо підвищення ефективності управління виробничими запасами ДП «Словечанський лісгосп».

По даній роботі можна зробити ряд висновків:

1. В умовах ринкової економіки об'єктивну необхідність представляє ведення управлінського обліку, оскільки кожне підприємство самостійно вибирає напрями розвитку, види продукції, що випускається, обсяги виробництва, політику збуту продукції, соціальну та інвестиційну політику тощо, то виникає потреба по всіх цих параметрах накопичувати інформацію, отримувати необхідні облікові дані;

2. У результаті дослідження системи управління запасами було з'ясовано, що дана система потребує суттєвого доопрацювання.

Дослідженню економічні процеси споживання виробничих запасів на ДП «Словечанське лісове господарство» та виявлено негативні тенденції в їх формуванні і використанні, які полягають у нераціональних співвідношеннях структурних складових оборотних коштів, що призводить до відсутності необхідних фінансових ресурсів для забезпечення нормального функціонування виробництва.

3. Для усунення цих недоліків необхідно провести наступні заходи:

3.1. Організувати ефективну систему контролю за станом матеріальних запасів. Одним з можливих напрямів організації даної системи є застосування сучасних розробок в області управлінського обліку, і зокрема, впровадження програм управління запасами. Підприємство оснащене сучасними комп'ютерами, але не має кваліфікованих фахівців у сфері логістики. За умови ж комп'ютерного обліку руху матеріалів можна практично миттєво отримувати

як докладну, так і узагальнену інформацію про використання або ж навпаки, простеження будь-якого матеріалу;

3.2. Незважаючи на значні, часом непередбачувані коливання факторів зовнішнього середовища необхідно мати опрацьовану систему управління запасами, якщо не на всіх, то хоча б за основними номенклатурними позиціями матеріалів і комплектуючих;

3.3. Проаналізувавши основні системи контролю рівня запасів та специфіку виробництва ДП «Словечанське лісове господарство» можемо зробити такі висновки:

- Загальна сума витрат на зберігання деревини становить: 39380 грн. в день.

- Витрати на зберігання 1 тн. деревини складуть $39380/12055,8 = 3,27$ грн.

- Втрати від іммобілізації 1 тн. складуть ціну 1 тн. деревини, умовно складуть 46,4 грн.

- Витрати на організацію завезення однієї поставки становлять $1800 \cdot 175 = 315000$ грн.

З точки зору підвищення ефективності управління запасами велике значення має обґрунтованість нормування запасів матеріалів, так як обґрунтованість норм запасів багато в чому визначає стан фактичного запасу.

За даними фактичний обсяг запасу деревини на даний момент становить 13560 тн. . Якщо порівнювати його з бажаним розміром запасу, то він на 2039 тн. перевищує норму. У результаті ДП «Словечанське лісове господарство» несе додаткові витрати по утриманню наднормативного запасу.

В результаті скорочення фактичного запасу до нормативного ДП «Словечанське лісове господарство» може знизити витрати на утримання наднормативного запасу.

Загальна величина витрат на утримання запасу деревини в добу становить 39380 грн.

У розрахунку на 1 тн. деревини величина витрат складе $39380/13560=2,9$ грн. в день. В результаті обґрунтованого нормування запасу деревини рівень

фактичного запасу можна знизити на 2039 тн., що дозволить отримати економію витрат у розмірі $2039 \cdot 2,9 = 5913,1$ грн. в день.

Актуальність проблеми управління виробничими запасами підприємства зумовлена тим, що стан запасів справляє визначальний вплив на конкурентоспроможність підприємства, його фінансовий стан і фінансові результати.

Нормальний процес виробництва тієї чи іншої продукції в кожному виробничому об'єднанні (підприємстві) може здійснюватися лише в тому випадку, коли налагоджено безперебійне і ритмічне забезпечення всіма видами матеріальних та енергетичних ресурсів, необхідних для виконання планів виробництва і прискорення оборотності оборотних коштів. У досягненні цього визначальна роль належить побудови раціональної системи управління матеріально-технічним постачанням кожного конкретного виробничого підприємства. У цій системі центральною ланкою суб'єкта управління є відділ технічного постачання. У процесі реалізації функцій управління даного відділу доводиться вирішувати завдання визначення річної потреби в матеріальних ресурсах для виконання плану виробництва продукції, норм виробничих запасів, забезпечення надходження матеріалів в необхідній номенклатурі у встановлені терміни, забезпечення цехів матеріальними ресурсами в межах ліміту, обліку видачі матеріалів цехах і реалізації фондів, обліку та звітності про рух матеріальних ресурсів.

Занижені запаси матеріальних ресурсів можуть призвести до збитків, пов'язаних з простоями, з незадоволеним попитом і, отже, до втрати прибутку, а також втрати потенційних покупців продукції. З іншого боку, нагромадження зайвих запасів пов'язує оборотний капітал підприємства, зменшуючи можливість його вигідного альтернативного використання і сповільнюючи його оборот, що відбивається на величині загальних витрат виробництва і фінансові результати діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адрианова Т.Р. Логистика – эффективный инструмент управления промышленным предприятием в новых условиях/ Т.Р. Адрианова // ЛОГИНФО. - 2002. - №3. - С. 14-18.
2. Альбеков А.У. Коммерческая логистика: учеб. пос.[для вузов] / А.У.Альбеков, О.А. Митько. - Ростов н/Д: Феникс, 2002. - 416 с.
3. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансований облік / Бутинець Ф.Ф // Житомир. 2001р.,С.608.
4. Бутинця Ф.Ф Бухгалтерський словник / [за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця]. - Житомир: ПП “Рута”, 2001. - 224 с.
5. Васютин Э.В., Методические аспекты управления производственными запасами / Э.В. Васютин //, 2010 г.
6. Виноградова М.О. Методичні підходи до обліку запасів в Україні і Росії та їх відповідність міжнародним стандартам / М.О.Виноградова, Г.В. Комлач Вісник Національного університету "Львівська політехніка" Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2007. - № 577. - С. 58-66.
7. ВолодинаЕ.В. Синтез логистических систем на региональных продовольственных рынках / Е.В. Володина. - Ростов-на-Дону : Издательство СКНЦ ВШ, 2006. -246 с.
8. Гаврилов Д.А. Управление производством на базе стандарта MRP II / Д.А. Гаврилов - [2-е изд.] - Питер: СПб, 2008. - 416 с.
9. Гаджинский А.М. Логистика: учебник / А.М. Гаджинский - [18-е изд.] - М.: Издательський дом, 2010. - 375 с.
10. Геловей, Л. Операционный менеджмент. Принципы и практика [Текст] / Лес Геловей . – СПб. : Питер, 2002. – 247с.
11. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі:[Практичний посібник] / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. - К.: Лібра, 2001. - 840 с.

12. Гончаров В.М. Внутрішній економічний механізм підприємства: навчальний посібник / В.М. Гончаров, Н.В. Касьянова, Н.В. Вецепура, Д.В. Солоха та ін.. - Донецьк: СПД Купріянов В.С., 2007. - 284 с.
13. Грещак О.М. Внутрішній економічний механізм підприємства, за ред. / М.Г. Грещак// - К.: КНЕУ, 2001. - С.228.
14. Григор'єв М.Н., Управління запасами в логістиці / М.Н. Григор'єв, А.П. Долгов, С.А. Уваров СПб.: Вид. будинок «Бізнес-преса», 2006 р., 368 с.
15. Зайцев Н. Л. Економіка промислового підприємства / Н. Л Зайцев // - М.: ИНФРА-М, 1998. - 336 с.
16. Зінь Е.А., Турченко М.О. Планування діяльності підприємства: Підручник / Е.А Зінь, М.О. Турченко - К: ВД «Професіонал», 2004 – 320 с.
17. Знамеровська Т.М. Проблеми методології оцінки виробничих запасів / Т.М. Знамеровська // Аграрний вісник Причорномор'я. Економічні науки. -
18. Іващенко О.В. Нормування виробничих запасів на підприємстві / О.В. Іващенко, Ю.Є. Студенікіна // Вісник економічної науки України. Науковий журнал. - 2008. - № 1 (13). - С. 43-46.
19. Кальченко А.Г. Логістика: підручник / А.Г. Кальченко - К.: КНЕУ, 2006. - 284 с.
20. Кодацкий В.П. Пути эффективного управления оборотными активами промышленных предприятий / В.П. Кодацкий // Актуальные проблемы экономики. - 2008. - № 4. – С.150.
21. Круша П.В. Економіка підприємства: Навчальний посібник / за заг. ред. П.В.Круша, В.І.Подвігіної, Б.М.Сердюка. - К.:Ельга-Н; КНТ, 2007 -780 с.
22. Курочкін Г.Ф. Інформаційне забезпечення управління активами підприємства / Курочкін Г.Ф. // Актуальні проблеми економіки. - 2003. - №9.
23. Кучуков Р. Проблемы конкурентоспособного развития / Р. Кучуков //Экономист. – 2007. – №8. – С.25-37.
24. Латинін М.А. Аграрний сектор економіки України: механізм державного регулювання: Моногр. / М. А Латинін// Х.: Вид-во ХарРі Наду "Магістр", 2006. – С.320 .

25. Лень В.С., Гливенко В.В. Бух. Облік в Україні: основи та практика:Начальний посібник / В.С. Лень, В.В. Гливенко - К.:Центр навчальної літератури, 2006. - 556 с.
26. Лобов С.П. Система управления запасами предприятия / С.П. Лобов // Економіка, фінанси, право. - 2003. - №7.
27. Любушин Н.П. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия / Н.П. Любушин// М:Юнити, 2006. С.471.
28. Марущак Л.І. Економічна сутність виробничих запасів / Л.І.Марущак // Вісник Національного університету "Львівська політехніка" Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2007. - № 577. - С. 225-230.
29. Мних Є.В. Економічний аналіз / Є.В Мних // - К.: ЦНЛ, 2003. - С.412.
30. Окландер М.А. Контуры экономической логистики / М.А Окландер - К.: Наук. думка, 2008. - 176 с.
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №9 "Запаси", затверджене наказом міністерства фінансів України від 20.10.99 р. №246 // Все про бухгалтерський облік. - 2003. - №13.
32. Попович, П. Я. Операційний аналіз: проблеми становлення та перспективи розвитку [Текст] : монографія / П. Я. Попович. – Тернопіль : Економічна думка, 2007. – 167 с.
33. Приймачок А.Н. Учет производственных запасов и анализ эффективности их использования: автореф. дис. на соискание наук. степени канд. экон. наук: спец. 08.06.04 «Бухгалтерский учет, анализ и аудит» / О.М. Приймачок // - Киев, 2011. - 24 с.
34. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України. Прийнятий 16.07.1999 року №996-XIV (зі змінами і доповненнями).
35. Рыжиков Ю.И. Теория очередей и управление запасами / Ю.И Рыжиков // - СПб: Питер, 2001. С.8.
36. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Г. В. Савицкая. - 4-е изд., перераб. и доп. - Мн. : ООО Новое знание, 2000. - 688 с.

37. Скоробогата Н.Л. Бухгалтерський облік за національними стандартами: [посібник] / Н.Л. Скоробогата, В.Ф. Шпак. - К.: НАУ, 2005. - 422 с.
38. Смирнов І.Г. Ринок логістики в Польщі як країни-члена ЄС очима польських дослідників / І.Г. Смирнов // Науковий вісник Волинського нац. у-ту ім. Л.Українки. – 2008. - №7. - С.35-40.
39. Сонко В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник для студентів спеціальності / Сонко В // «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. - Тернопіль: Астон, 2005. - 496 с.
40. Стерлигова А.Н. Управление запасами в цепях поставок / Стерлигова А.Н // - М.: ИНФРА - М, 2011. - 430 с.
41. Стерлігова О.М. Управління запасами в ланцюгах поставок / О.М. Стерлігова - М.: ИНФРА-М, 2009. - С.430.
42. Суков Г.С.Вирішення проблем обліку запасів / Суков Г.С. // Вісник Житомирського державного технологічного університету / Економічні науки. - Житомир: ЖДТУ, 2005. – №2(32). - 340 с. - С.187-195.
43. Супрунова І.В. Розвиток оцінки в бухгалтерському обліку / І.В. Супрунова//: дис. канд. екон. наук: 08.00.09 / Ірина Валеріївна Супрунова. - Житомир, 2010. - 180 с.
44. Титаренко Л.В. Оцінка сировини і матеріалів у фармацевтичній галузі / Л.В Титаренко // - Фінанси, облік і аудит. 2009. № 14. С.308-316.
45. Тридід О.М.Логістика навчальний посібник / О.М Тридід - видання 2008року.
46. Трут О. О.Операційний менеджмент ("Академвидав") підручник / О. О. Трут - рік видання 2013.
47. Улина С.Л. Підходи до формування системи управління у Росії / С.Л. Улина //Менеджмент у Росії там. - 2006. - №2. - С.20.
48. Федотов М.А. Аналіз прибутку підприємства / М.А. Федотов //Фінанси. - 2007. - №12. - С.10-13.
49. Хачатурова Т.С. Фінансовий менеджмент: теорія і практика / Т.С Хачатурова Під ред.. - М.: Перспектива, 2005. – 780 с.

50. Чаюн І.Ю., Бондар І.Ю. Управління матеріало-технічним забезпеченням підприємства: Навчальний посібник / І.Ю. Чаюн, І.Ю. Бондар - К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т. 2002. - 111 с.
51. Черноусов Е.В. Анализ рынка логистических провайдеров - зарубежный опыт / Е.В.Черноусов// Менеджмент в России и за рубежом – 2008. - №6. - С. 13-17.
52. Чумак О.В. О проблеме учета и контроля запасов промышленного предприятия / О.В. Чумак // Логистика проблемы и решения международный научно-практический журнал. - 2007. - №1. - С. 78-79.
53. Шуремов, Е. Л. Автоматизированные информационные системы бухгалтерського учета, анализа, аудита [Текст] : учеб. пособие для ВУЗов / Е. Л. Шуремов, Э. А. Умнова, Т.В.Воропаева . - М. : Перспектива, 2001. - 363 с.
54. Яркіна Т.В. Основи економіки підприємства / Т.В. Яркіна //- М.:ИНФРА-М, 2006. – С.345.